

Institut
za etnologiju
i folkloristiku

TRIBINA IEF-a

U KNJIŽNICI INSTITUTA ZA
ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU
(ŠUBIĆEVA 42, V. KAT)

ŽELJKA MATIJAŠEVIĆ

Patologija normalnosti

Patologiju normalnosti kao funkcionalnu patologiju razradio je u svojim djelima Erich Fromm smatrajući da je uspješna prilagodba na patološko društvo – patološka. Suvremena patologija normalnosti danas je dubinski povezana s narcizmom. Sebičnost, usmjerenost na sebe, manjak empatije i višak agresije opisuju se kao “debelokožni”, “neosjetljivi”, “destruktivni” narcizam te su, danas, nažalost, najsigurniji načini da uspijete u društvu. Christopher Lasch je 1979. godine definirao narcističku kulturu kao neugodnu posljedicu liberalnog individualizma, no u 21. stoljeću narcizam postaje mjera kolektivizma, a ne individualizma. Danas svjedočimo, koliko god to paradoksalno zvučalo, narcističkom konformizmu, odnosno narcističkoj ličnosti kao onoj koja se najbolje uklapa u postojeće društvo i ima najmanje sukoba s njegovim ‘vrijednostima’ jer danas smo devijantni ako nismo narcisoidni. Iz tog razloga smatram da u psihoanalitičku teoriju valja uvesti nov pojam “heteronesvjesnog”, budući da narcističke ličnosti “neosjetljivog” tipa uzrokuju nepodnošljivu bol i patnju drugima, na osobnoj, obiteljskoj, društvenoj i političkoj razini, ali ih možemo pojmiti kao takve isključivo preko pogubnih, katkada smrtonosnih učinaka koje imaju na druge, preko heteroanamneze.

Napredak se nikada ne događa bez odstupanja od norme, a ta norma je danas narcizam. Svakako treba spomenuti da je Američko psihijatrijsko udruženje koje izdaje *DSM - Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* u predlošku DSM-a broj 5, koji je izašao 2013. godine, predložilo uklanjanje narcističkog poremećaja ličnosti iz kategorija poremećaja ličnosti, što se naposljetku nije dogodilo. Na ironiju takvog oblika konformizma odlično je uputio autor članka o sudbini narcizma u tada nadolazećem DSM-u, Charles Zanol, u *New York Timesu* naslovom “Sudbina koja se narcisima neće sviđati: to da ih se ignorira”. Odstupanje i pobuna protiv narcističke norme promovira osobine poput društvene solidarnosti i psihološke empatije, kognitivne i afektivne, kao istinski subverzivne. Istovremeno se ukazuje potreba za revizijom stoljetne tradicije političkog liberalizma kao po sebi valjanog budući da je ondje utemeljen individualizam prokazan kao utemeljenje narcizma, te ga valja razmatrati u oštroj suprotnosti sa suvremenim psihološkim shvaćanjem ostvarenog pojedinca.

utorak
6.
veljače
2018.

u **13.00**
sati

PREDAVAČ

ŽELJKA MATIJAŠEVIĆ diplomirala je komparativnu književnost i francuski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a magistrirala i doktorirala na Sveučilištu Cambridge tezom o odnosu lakanovske psihoanalize i filozofije. Zaposlena je na Odsjeku za komparativnu književnost u zvanju redovite profesorice. Temeljni joj je znanstveni interes teorijska i primijenjena psihoanaliza. Autorica je četiri znanstvene i jedne esejističke knjige: *Lacan: ustrajnost dijalektike* (Zagreb: HFD, 2005), *Strukturiranje nesvjesnog: Freud i Lacan* (Zagreb: AGM, 2006), *Uvod u psihoanalizu: Edip, Hamlet, Jekyll/Hyde* (Zagreb: Leykam, 2011), *Stoljeće krhkog sebstva: psihoanaliza, društvo, kultura* (Zagreb: Disput, 2016), te fikcionalnog djela *Crna limfa, zeleno srce: alternativni leksikon duše* (Zagreb: Durieux, 2017).